

BALÁZS GÉZA

**EGY ÁTFOGÓ MŰVÉSZETELMÉLET FELÉ
VOIGT VILMOS (1940–2025) ÉLETMŰVE**

Élete

Pünkösd vasárnapján, 2025. június 8-án, életének 86. évében lezárult a világszer-
te ismert dr. Voigt Vilmos folklorista, néprajzkutató, szemiotikus életműve. Nem
túlzunk, ha azt állítjuk, hogy Voigt Vilmos a folklorisztika, az irodalomtudomány,
a finnugrisztika, a skandinavisztika, a művelődéstörténet, a vallástörténet, a szemi-
otika (stb.) enciklopédikus tudósa volt. Résztvevője és alakítója a magyar néprajz/
folklorisztika felsőfokú oktatásának, intézményeinek, a tudomány társadalmi elfo-
gadottságának és nemzetközi tekintélye formálásának. Számos magyar és nemzet-
közi tudományos szervezetnek volt tagja, magyar és külföldi egyetemek meghívott
előadója. Kiemelkedően nagyszámú publikációja, monográfiája és tankönyve a tu-
dásátadás nagyszerű forrása marad.

Az életút 1940. január 17-én Szegeden kezdődött. A család hamarosan Buda-
pestre költözött. Voigt Vilmos 1946-ban a budavári evangélikus elemi iskolában

Voigt Vilmos 2020-ban, a 80. születésnapján

kezdté tanulmányait, negyedikés-
ként a volt Margit körúti feren-
ces iskolába, felső tagozatosként
a Medve utcai iskolába került.
1958-ban a II. Rákóczi Ferenc
Gimnáziumban kitűnő ered-
ménnyel érettségizett, és sikerrel
felvételizett az Eötvös Loránd
Tudományegyetem magyar-
néprajz szakára, ahol 1963-ban
kapta meg diplomáját. Valójában
1958-tól a nyugdíjazásáig, 2010-
ig az ELTE volt az anyaintéz-
ménye. 1963-ban Ortutay Gyula
meghívására az ELTE Folklore
Tanszékére került gyakornok-
nak, majd végigjárta az egyetemi
fokozatokat: gyakornok, tanár-
segéd, adjunktus, docens, 1995-
től professzor, 1979–2005-ig a
Folklore Tanszék vezetője, köz-
ben 2000–2005 között a Néprajzi
Intézet igazgatója is volt, nyug-
díjba vonulásától, 2010-től pe-

dig professor emeritus. 1996-ban a Folklore Tanszéken megszervezte és vezette a Magyar és összehasonlító folklorisztika (PhD) doktori programot; majd 2010-ig a Néprajztudományi Doktori Iskolát.

1973-ban kapta meg a kandidátusi fokozatot a folklór esztétikájáról írott dolgozatáért, 1995-ben lett a tudomány (MTA) doktora a balti-finn folklórról írott dolgozatával; ugyanekkor habilitált az ELTE-n folklorizmus témakörében. Az ELTE-n nemcsak a Folklore Tanszéken tanított, hanem a magyar tanszéken is irodalmat, finnugrisztikát, valamint a skandinavisztika oktatásában is részt vett. De tanított szemiotikát más egyetemeken is (Károli Gáspár Református Egyetem, Debreceni Egyetem, Országos Rabbiképző Zsidó Egyetem).

Voigt Vilmos kiterjedt nemzetközi kapcsolatokat épített ki a magyar folklorisztika számára. 1963-ban finnországi állami ösztöndíjat nyert el, ennek révén járt Leningrádban, Moszkvában, Karéliában, Rigában, Észtországban, Svédországban, Dániában és Norvégiában; és megismerkedett az akkori fiatal, észak-európai folkloristákkal. 1968-ban hosszabb időt töltött Jugoszláviában. Számos nagy nemzetközi balkanisztikai, baltisztikai, finnugrisztikai, európai néprajzzal, folklorizmuskutatással, irodalomtudománnyal, szemiotikával foglalkozó kongresszusra hívták meg. Vendégprofesszora volt a kaliforniai egyetemnek (Berkeley), valamint a nashville-i (USA), az innsbrucki, a hamburgi, marburgi (Németország), az újvidéki (Jugoszlávia, Szerbia) egyetemek mellett több finn egyetemnek, a tartui egyetemnek, vendégkutatója a londoni egyetemnek. Tudományos céllal járhatott Európa legtöbb országában, Észak-, Közép- és Dél-Amerikában, Észak- és Közép-Afrikában, Kínában, Indiában.

Volt a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság és a Magyar Néprajzi Társaság alelnöke, a Nemzetközi Szemiotikai Társaság (International Association for Semiotic Studies) Végrehajtó Bizottságának magyar tagja, a Finnugor Kongresszusok Nemzetközi Bizottságának tagja, az Európai Néprajzi Társaság magyar szervezetének elnöke. Számos nemzetközi és magyar szervezet tagja: Folklore Fellows, European Centre for Traditional and Regional Cultures, Finno-Ugrian Society, Societas Uralo-Altaica, Porthan Társaság, Európai Néprajzi Társaság (SIEF), Nemzetközi Népmesekutató Társaság (ISFNR), Lengyel Szemiotikai Társaság, Reguly Társaság, Magyarságtudományi Társaság, Magyar Néprajzi Társaság, Magyar Nyelvtudományi Társaság. Tiszteleti tagja a Finn Irodalmi Társaságnak, a Finn Szemiotikai Társaságnak és a Kalevala Társaságnak.

Hosszú éveken át a Magyar Nyelvtudományi Társaság szemiotikai szakosztályának elnöke volt. A megalakulásától (1991) kezdve haláláig (2025) folyamatosan a Magyar Szemiotikai Társaság elnöke.

Munkásságát számos emlékérem, díj, kitüntetés ismerte el. A Magyar Néprajzi Társaságtól megkapta az Ortutay Gyula-emlékérmét, a Györffy István-díjat, az Európai Folklór Intézettől az Európai Folklór érmet. A Scheiber Sándor-díj, a Lukács György-díj kitüntettje. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Pro Universitate aranyfokozatú érmének tulajdonosa. 2010-ben megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjét. Az MTA Eötvös József koszorúja, a Laureatus Academiae

cím birtokosa. A Kalevala Társaság jubileumi érmének tulajdonosa. A Finn Oroszlán Lovagrend tagja. A Finn Szemiotikai Társaság Oskar-jutalommal ismerte el. A Bukaresti Tudományegyetem professor honoris causa címet adományozott neki, a Tartui Egyetem díszdoktora.

Munkássága

Voigt Vilmos tanár úrról a legjellemzőbb mondás szakmai körökben: „Amiről VV tanár úr nem írt, az nem is létezik.” (Talán Pusztay János nyelvészprofesszortól származik a mondás.) Valóban mindannyiunkat, akik ismertük, kedveltük őt, lenyűgözött az a széles, enciklopédikus tudás és befogadó magatartás, amely a 20. század második felének legjobb progresszív értelmiségét jellemezte. Voigt Vilmos tanár úr érdeklődésének, ismeretanyagának és ennek kreatív alkalmazásának nem volt határa: számára szervesen összekapcsolódott a néprajz, a folklór és a kulturális antropológia (nem véletlen, hogy az ELTE kulturális antropológiai képzése is az ő tanszékéről indult útjára), az irodalom és a művelődéstörténet, a vallástörténet, a nyelvészet, az esztétika, a műfajelmélet, a hermeneutika, a szemiotika vagy éppen a hálózattudomány, no meg persze a tudománytörténet, ami nélkül nincs tudományos haladás. Kitüntetett témája volt a skandinavisztika vagy az orosz folklór és művészettörténet. Nem kötelezte el magát egyetlen tudományos irányzat mellett sem, de láthatóan nagy hatással volt rá a 20. századi modern nyelv- és irodalomtudomány, a strukturalizmus, a kommunikációelmélet, a szemiotika, de még a hálózattudomány is. Nem vált soha pusztá formalistává, legalább annyira érdeklődött a funkcionalista, pragmatista irányzatok iránt. És persze mindezt sok-sok kultúrában és nyelvben.

Aki kevésbé ismerte, talán meglepte, hogy minden apró jelenséghez rögtön hozzá tudott tenni földrajzi, mitológiai, vallástörténeti, folklorisztikai vagy egyéb művelődéstörténeti adatot. Mindenkit lenyűgözött Voigt Vilmos nyelvtudása, könnyedén váltott egyik nyelvről a másikra (angol, német, francia, finn, orosz, olasz), de valószínűleg a világ egyetlen nyelvén sem tudták volna eladni.

Bár aktív tagja volt a Magyar Néprajzi Társaságnak, a Magyar Nyelvtudományi Társaságnak, igazi otthona az 1991-ben alakult Magyar Szemiotikai Társaság lett. Valószínűleg ma már nem lenne Magyarországon szemiotika, ha Voigt Vilmos nem ösztönzi, később nem vállalja és személyével nem hozza egy közösségbe a szemiotika iránt érdeklődőket Szombathelytől Szegedig, Nyitrától Bukarestig. A társaság Voigt Vilmos révén széles körű szemiotikai kapcsolatrendszert alakított ki a világ szinte minden részén létező szemiotikai szervezetekkel (kiemelten a finnekkel, észtekkel, németekkel, osztrákokkal, románokkal, szlovákokkal, franciákkal, de amerikaiakkal is). 2003-tól változatos témákban évente megrendezték Egerben a Semiotica Agriensis konferenciát. 1998-ban indított könyvsorozata (Magyar szemiotikai tanulmányok) 2025-ben a 63. kötetnél (Filmszemiotika) tart.

Valójában Voigt Vilmos tudományos és publikációs tevékenysége felmérhetetlen. Munkásságát szerzőként és szerkesztőként 2018-ban 75 kötet jegyzi. A Debreceni Egyetem Néprajz Tanszéke 70. születésnapjára megjelentette bibliográfiáját (2010).

Ebben 1960–2009 között 2194 tétel található. A *Voigt Vilmos könyvészete* 2. kötete 2015-ben jelent meg – ugyancsak Debrecenben. Ez a második kötet a pótlásokkal együtt 2473-ra növelte Voigt Vilmos tanár úr publikációnak számát (*Voigt Vilmos könyvészete* 2010, 2015). Voigt Vilmos 60. születésnapjára egy kétkötetes, összesen 850 oldalas köszöntőkötetet adott ki 61 (!) kollégája, tanítványa, barátja (Balázs és munkatársai szerk., 2000), ezek az írások a következő tematikus egységekben kapcsolódtak a munkásságához: Szövegek, műfajok; Hit, hiedelem; Szokások, hagyományok; Művészi formák; Népek és nyelvek; Uráli örökségünk; Irodalmi indítástások; Műveltségünk határai; Jelrendszerek. A 70. születésnapján az ELTE Folklóre Tanszéke köszöntötte egy tanulmánykötettel: *Voigtloristica* (Filkó–Kóhalmy–Smid 2010). Voigt Vilmos 80. születésnapjára 52 perces életrajzi film készült, címe: *A Mount Everest tetején – sokféle azonosság* (Voigt Vilmossal beszélget Verebélyi Kincső, rendező-operatőr: Tari János, portréfilm, 2020).

Voigt Vilmos és Balázs Géza 2025. május 6-án

Első két alapvető könyve 1972-ben jelent meg. Nemcsak a folklorisztika, hanem egy szélesebb körű művészetelmélet számára is alapvető jelentőségű *A folklór esztétikájához* (Voigt 1972a) és *A folklór alkotások elemzése* (Voigt 1972b) című első két munkája. *A folklór esztétikájához* című könyvében a folklórt a művészet sajátos válfajaként mutatja be, majd pedig rendszerezi a folklórjelenségeket: folklór jellegű díszítő- és ábrázolóművészet, irodalom (folklór epika, líra, dráma), zene, tánc; folklór jellegű tudományok. *A folklór alkotások elemzése* című munkájában részletesen rendszerezi a folklórműfajokat (alműfaj, műfaj, műfajhierachia); az egyes alkotások elemzésénél olyan szempontokat mutat be, mint a megjelenés körülményei, egyéniség és közösség,

közösségtípusok és alkotások, a hagyományozódás folyamata (megalkotás, előadás, átvétel, továbbhagyományozódás), variálódás, affinitás, széténeklés (Voigt 1972b, Balázs 1991). *A magyar folklór* című egyetemi tankönyvből, melynek szerkesztője, valamint a kutatástörténet mellett a hősepika, mese, kisépikai prózaműfajok és esztétika fejezetek szerzője is, nemzedékek tanulhatnak (Voigt szerk. 1998).

Hogy munkásságának mennyire fontos időszaka az utolsó két, jórészt már nyugállományban töltött évtized, azt néhány súlyos kötettel jellemeznénk. Teljesen átdolgozta, legalább háromszorosára bővítette a *Bevezetés a szemiotikába* című alapvető munkáját (Voigt 1977, 2008). Az 1977-es anyagból semmit sem húzott ki, csak kiegészítette a monográfiát. Megszületett Szegeden az Alkalmazott nyelvészeti mesterfüzetek sorozatában három, főleg szemiotikusoknak, egyetemistáknak szánt könyve: *Jeltudomány* (Voigt 2011), *Etnoszemiotika* (Voigt 2013), *Jelek és vallások* (Voigt 2015a). Egyébként volt egy korábbi (debreceni) egyetemi tankönyvsorozata is: *Alapismereti bevezetés* (Voigt 1989), *A szemiotikai kultúra – a kultúra szemiotikája* (Voigt 1990) – ezek a kötetek a bizonyítékai tanári és ismeretterjesztő tudósi alapállásának. Az utóbbi évtizedben jelentek meg munkásságának további összefoglaló kötetei: *Negyvenöt év a szerelem kertjében* (Voigt 2014a), *Aquinói Szent Tamás és a mágia* (2014b), *Az európai folklór a középkor végéig* (Voigt 2015b), *Európai folklór* (Voigt 2020).

Sorozatban láttak napvilágot Voigt Vilmos összegyűjtött néprajzi tanulmányai: kezdve két történeti folklorisztikai kötettel (*Világnak kezdetétől fogva*, Voigt 2000a, *A folklórtól a folklorizmusig*, Voigt 2001). Elkészült egy „csonka” trilógiája a vallástudományról (Bevezetés a vallástudományba alcímmel): *A vallási élmény története* (Voigt 2004), *A vallás megnyilvánulásai* (Voigt 2006). A *Világirodalmi lexikon* számos művészetelméleti, folklorisztikai, esztétikai szócikke tőle származik. Ezek egy külön, ugyancsak vaskos kötetet is kiadnak: *A folklorisztika alapfogalmai* (Voigt 2014c). Elkészült két válogatás a filológiai-szemiotikai munkásságából: *Finnugrisztika – filológia – folklorisztika* (Voigt 2018), *A jelek valóságáról – a valóság jeleiről* (Voigt 2019). Egy kevésbé ismert területen is mélyreható és hézagpótló munkát végzett, mutatja egyik összefoglalója: *Óizlandi irodalom és kultúra* (Voigt 2016). Egyik különösen kedves témájában, a mesekutatásban írt tanulmányaiból ugyancsak fontos kötet állt össze: *Meseszó. Tanulmányok meséről és mesekutatásról* (Voigt 2007–2009).

A nép örök művészete

Voigt Vilmost a hagyomány mellett leginkább annak továbbélése, a mai folklorisztikus jelenségek foglalkoztatták. Három példával igyekszem jellemezni iskolateremtő, gyümölcsöző, az utókor enciklopédikus és interdiszciplináris érdeklődésére számot tartó módszerét, amelyet leginkább Umberto Eco törekvéseihez hasonlíthatnánk. A nem művészi jellegű művészet kapcsán az 1970-es években különösen a lakótelepi lakásokban széles körben elterjedt posztterekről írja:

„Nincs érdekesebb, mint a nem igazán művészi jellegű művészet története. Ez az igazi művelődéstörténet: a művirágok, halotti maszkok és sírjelek, játékok és uralkodói jelvények, ékszerek és kártyák valóságos farsangi felvonulása (hogy ugyanilyen hasonlattal éljünk) – nem is évszázadokon, inkább évezredekén át. [...] A falvédőkön bögő szarvasok, vagy Léda a hattyúval téma viszont egyáltalán megközelíthetetlen művelődéstörténeti vizsgálatok nélkül” (Voigt 1988: 3).

A poszterből egyenesen következik a nem művészi jellegű mindennapi termék, a giccs:

„A művészethez képest kevésbé esztétikus, kevésbé artisztikus alkotásokat szokás így (=giccsnek) nevezni. [...] A szemüveg, tajtékpipa vagy a fénykép egykor nem volt, aztán volt, aztán giccs lehetett, aztán giccsként is elmúlhatott. A giccs nem a modern kor terméke: az ókortól (sőt talán már az őskortól) kezdve ismert. Nem is csupán egyetlen társadalmi réteg (vagy osztály) használja. [...] A félműveltek körében közkedvelt” (Voigt 2005).

A mindennapi, többnyire lesajnált művészeti jelenségek közé tartozik a cirkusz is. Hogy mennyire összetett jelenség, erre világít rá Voigt Vilmos egyik esszéje:

„Mi is tehát a cirkusz? E szó ma nálunk háromféle jelenség neve: egy ókori történelmi fogalom, egy mára sokban megváltozott, ám még élő szórakoztató intézmény, illetve egyfajta gátlástalan, a nyilvánosság felé forduló viselkedés megnevezése. Életformaként legfeljebb a középső értelmezhető, ám még ez sem létforma. Azt hiszem, az ókori cirkuszt ma még véresebbnek, még rosszabbnak tartjuk, mint ahogy sokszázados története alapján valóban megállapíthattuk. A vándorcirkuszt voltaképpen idealizáljuk, mégpedig ahogy távolodik tőlünk aranykora – annál lelkesültebben. Hiszen manapság megváltozott a világ cirkuszainak élete. Ahogy a modern cirkusz egyik közismert reklámszövege mondja: »Mi éljük azt, amiről mások álmodnak«” (Voigt 2009).

Így látják a tanítványai

Ő volt az utolsó enciklopédikus folklórprofesszor, aki egyaránt otthon volt a múltban és a mában; a legszélesebb értelemben tekintette, értette, magyarázta a folklórt, nemcsak mint népi kultúrát, hanem mint minden korban a nem hivatalos, mindennapi (plebejus-, jobbágy-, paraszti, falusi, városi, mai, munkás-, új stb.) kultúrát.

Enciklopédikus volt, mert ugyan magyar és néprajz szakon végezte el az egyetemet, de a központi területén, a szövegfolklór kutatásán túl otthon volt a finnugrisztikában, skandinavisztikában, keltológiában, vallástudományban, műelemzésben, művelődéstörténetben és persze a szemiotikában, ami nem is lenne ma, ha ő nem lett volna. Mondják, hogy amilyen témában nem hagyott jelet Voigt Vilmos, azzal nem is érdemes foglalkozni.

Enciklopédikus volt, és világszerte ismert. Bejárta a világot, mindenhol szívesen fogadták, ismerték, világszerte publikált. Sok nyelven beszélt, levelezett.

Enciklopédikus volt a legjobb értelemben. Ennek alapja volt a döbbenetesen nagy tárgyi tudás; a szakma egyöntetűen vallja, hogy nem volt olyan, a néprajzhoz kapcsolódó tudományos téma, amelyhez Voigt tanár úr ne tudott volna hozzászólni, és a legtöbbször fejből pontos bibliográfiai adatokkal. Ennek következménye volt, hogy nagy tudományos struktúrákat, rendszereket is át tudott látni; merész kapcsolatokat, asszociációkat hozott létre pillanatok alatt.

Enciklopédikus volt, mert nagy szellemi és közösségi hálózatot (networköt) működtetett, amelyben nem voltak tudományos bástyák, szekértáborok, képes volt másodpercek alatt bárkit bárkivel összekapcsolni; mert abban az ideában élt, hogy a tudományban nincsenek határok, az érzelmeket ki kell kapcsolni, a cél: a minél jobb megismerés.

Annyira hitt a tudomány tisztán megismerés célú működésében és a saját maga érdeklődésében, tudományos és tanári működésében, hogy nem törődött a saját maga szakmai karrierjével. Ennek alárendelte a hivatalos szakmai karrierjét. Úgy vélte, hogy a sokirányú és nemzetközileg is méltatott tudományos munkásság elég, miért kelljen neki külön bizonyítania. Kortársainak föltűnt, hogy még 55 évesen is csak egyetemi docens, holott már régóta professzornak kellett volna lennie. Akkor gyorsan rábeszélést az MTA doktori címre és a habilitációra, és természetesen rögtön ki is nevezték professzornak. Ám ezután már az arra illetékeseknek nem jutott eszükbe, hogy Magyarország nemzetközileg is legismertebb folklórprofesszorát akadémikusnak jelöljék. Így Voigt Vilmos tanár úr halála után kijelenthetjük: ismét egy fővel gyarapodott azon egyre nagyobb számú tudósok száma, akiket az MTA nem kívánt fölvenni tagjai közé. Mindenképpen a magyar tudományos közélet szegényére. Sokat mond a néprajzi és egyetemi közélet világáról, hogy az általa korábban évtizedeken át vezetett tanszék és intézet nem hívta meg a tanszék jubileumi ünnepségére.

Voigt tanár úr sokszor volt ironikus, de közlőrl ismerv állítom, hogy soha nem volt benne rosszindulat, soha nem tett senkire félreérthető megjegyzéseket, soha senki magánéletébe bele nem avatkozott, egyszerűen figyelmen kívül hagyott minden ilyen témát. Ő tudós volt, a tudományos elfoglaltságnak élt: könyvtár, internet, olvasás, írás, tanítás, konferenciák nagy beszélgetésekkel.

Az utolsó fél évtizedben, 2020–2025 között visszavonultan élt a Tarcali utcai, könyvekkel zsúfolt lakásban, valamint a kis balatonlelle nyaralóban. Mindig örült, ha meglátogatták. Eljárt a Magyar Szemiotikai Társaság üléseire, konferenciára. 2020-ban, a 80. születésnapján a Petőfi Irodalmi Múzeumban kéttucatnyi barát köszöntötte. 2023. március 23-án volt az utolsó nyilvános szereplése, amikor is a Néprajzi Múzeumban nagy közönség előtt vállalta Balázs Géza „karanténtrilógiájának” bemutatását. 2025-ben lett 85 éves. A szemiotikusok szűk köre, Wunderlich Péter szervezésében január 18-án egy budai étteremben, a Remízben vacsorázott vele: jókedvű, emlékezetes este volt. 2025. február 7-én az MTA székházában az MTA szemiotikai munkabizottsága rendezett kisebb konferenciát Aktuális kérdéskörök a kortárs szemiotikában címmel. 2025. május 14-én a Magyar Néprajzi Társaság folklór szakosztálya köszöntötte – négy 80 éves kolléganőjével egyetemben – a Néprajzi Múzeumban. Csaknem százan jöttek el, alig engedték el, pedig hamar elfáradt. A köszöntőre, a nagy

tapsra válaszként csak ennyit mondott: „Ezt a pillanatot a pápa is megirigyelné.” A nagyközönség számára ezek voltak az utolsó szavai.

A szakma nagy részének, tanítványainak, közönségének a szeretete talán kárpótolta egy kicsit a tudomány „vezetőinek” mulasztásaiért. Ő tiszta lelkiismerettel távozott, de akik nem értették, nem értékelték, holott módjukban állt volna, holott kötelességük lett volna, talán szégyenkeznek egy kicsit. Pótolhatatlan az utolsó magyar enciklopédikus folklorista.

Szakirodalom

- Balázs Géza 1991. Voigt Vilmos: Folklor alkotások elemzése. In: Petőfi S. János – Békési Imre (szerk.): *Szemiotikai szövegtan* 3. Szeged. 17–57, 161.
https://acta.bibl.u-szeged.hu/35471/1/szemiotikai_003_157-161.pdf
- Balázs Géza 2012. Emberszó – meseszó. Voigt Vilmos a mese kutatásairól. *Napút* 3: 116–9.
- Balázs Géza 2020. „Amiről VV tanár úr nem írt, az nem is létezik”. A 80 éves Voigt Vilmos köszöntése. *Néprajzi Hírek* 49/1: 68–71.
- Balázs Géza 2021. Voigt Vilmos 80 éves. *Magyar Nyelv* 239–42.
<https://doi.org/10.18349/MagyarNyelv.2021.2.239>
- Balázs Géza – Csoma Zsigmond – Jung Károly – Nagy Ilona – Verebélyi Kincső (szerk.) 2000. *Folklorisztika 2000-ben. Tanulmányok Voigt Vilmos 60. születésnapjára. I–II.* ELTE. Budapest.
- Filkó Veronika – Köhalmi Nóra – Smid Bernadett (szerk.) 2010. *Voigtloristica. Tanulmányok a 70 éves Voigt Vilmos tiszteletére.* ELTE Folklore Tanszék. Budapest.
- Keményfi Róbert (szerk.) 2010. *Voigt Vilmos könyvészete 1.* A Debreceni Egyetem Néprajzi Tanszékének kiadványa. Debrecen.
- Keményfi Róbert (szerk.) 2015. *Voigt Vilmos könyvészete 2.* A Debreceni Egyetem Néprajzi Tanszékének kiadványa. Debrecen.
- Voigt Vilmos 1972a. *A folklór esztétikájához.* Kossuth Kiadó. Budapest.
- Voigt Vilmos 1972b. *A folklór alkotások elemzése.* Akadémiai Kiadó. Budapest.
- Voigt Vilmos 1977. *Bevezetés a szemiotikába.* Gondolat Kiadó. Budapest.
- Voigt Vilmos 1988. *Pictura úti natura. Forrás* 11: 3–10.
- Voigt Vilmos 1989. *Alapismereti bevezetés a néprajz iránt érdeklődő hallgatóknak. Néprajz egyetemi hallgatóknak 1.* Debrecen.
- Voigt Vilmos 1990. *Szemiotikai kultúra – a kultúra szemiotikája. Néprajz egyetemi hallgatóknak 4.* Debrecen.
- Voigt Vilmos 2000a. *Világnak kezdetétől fogva. Történeti folklorisztikai tanulmányok.* Universitas Kiadó. Budapest.
- Voigt Vilmos 2001. *A folklórtól a folklorizmusig. Történeti folklorisztikai tanulmányok.* Universitas Kiadó. Budapest.
- Voigt Vilmos 2004. *A vallási élmény története. Bevezetés a vallástudományba.* Timp Kiadó. Budapest.
- Voigt Vilmos 2005. A giccs tárgya. *Holmi* 2005. május.
<https://www.holmi.org/2005/05/voigt-vilmos-a-giccs-targya>
- Voigt Vilmos 2006. *A vallás megnyilvánulásai. Bevezetés a vallástudományba.* Timp Kiadó. Budapest.
- Voigt Vilmos 2007–2009. *Meseszó. Tanulmányok meséről és mesekutatásról.* ELTE. Budapest.

- Voigt Vilmos 2008. *Bevezetés a szemiotikába*. Loisir Kiadó. Budapest.
- Voigt Vilmos 2009. Mi is a cirkusz? 2000 (irodalmi és társadalmi havilap) 7–8. szám. <https://ketezer.hu/2009/08/mi-is-a-cirkusz/>
- Voigt Vilmos 2011. Jeltudomány. Szegedi Egyetemi Kiadó, Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged. (Alkalmazott nyelvészeti mesterfüzetek 05.)
- Voigt Vilmos 2013. *Etnoszemiotika*. Szegedi Egyetemi Kiadó, Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó. Szeged. (Alkalmazott nyelvészeti mesterfüzetek 07.)
- Voigt Vilmos 2014a. *Negyvenöt év a szerelem kertjében*. Mundus Novus Könyvek. Érd.
- Voigt Vilmos 2014c. *A folklorisztika alapfogalmai. Szócikkek*. Argumentum Kiadó. Budapest.
- Voigt Vilmos 2014b. *Aquinói Szent Tamás és a mágia*. L'Harmattan Kiadó. Budapest.
- Voigt Vilmos 2015a. *Jelek és vallások*. Szegedi Egyetemi Kiadó, Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó. Szeged. (Alkalmazott nyelvészeti mesterfüzetek 08.)
- Voigt Vilmos 2015b. *Az európai folklór a középkor végéig*. Loisir Kiadó. Budapest.
- Voigt Vilmos 2016. *Óizlandi irodalom és kultúra*. Budapesti Beirträge zur Germanistik 76. ELTE Germanisztikai Intézet. Budapest.
- Voigt Vilmos 2018. Finnugrisztika – filológia – folklorisztika. In: Maticsák Sándor (szerk.): *Studia Folkloristica et Ethnographica 70*. Debreceni Egyetem Néprajzi Tanszéke és Finnugor Nyelvtudományi Tanszéke. Debrecen.
- Voigt Vilmos 2019. *A jelek valóságáról – a valóság jeleiről*. Gondolat Kiadó. Budapest.
- Voigt Vilmos 2020. Európai folklór. *Studia Folkloristica et Ethnographica 77*. Debrecen.
- Voigt Vilmos (szerk.) 1998. *A magyar folklór*. Osiris Kiadó. Budapest.

Balázs Géza

egyetemi tanár

Színház- és Filmművészeti Egyetem,

Doktori Iskola, Németh Antal

Drámaelméleti Intézet, Budapest

E-mail: balazs.geza@szfe.hu

<https://orcid.org/0000-0003-3440-2959>